

SLOVENSKI NAROD.

vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo na vse leta 25 K., na pol leta 18 K., na četrt leta 6 K. 50 h., za en mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse 24 K., za pol leta 12 K., za četrt leta 6 K., za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leta 22 K., na pol leta 11 K., na četrt leta 5 K. 50 h., za en mesec 1 K. 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor snaga poštinska. — Na narodne brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne izira. — Za oznanila se plačuje od peterostopno petit-vrste po 12 h., če se ne oznamilo tiski enkrat, po 10 h., če se dvakrat, in po 8 h., če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolnil je izvelič frankovati. — Rokopisi se ne vratajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knaflovi ulicih št. 5, in sicer uredništvo in nadstropju, upravnosti pa v pritličju. — Upravnosti naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklame, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Naši klerikalci in Haeckel.

Odkar se znanstvo svobodneje razvija, sta nastala iz njega dva čvrsta nasprotnika ultramontanistvu. Na eni strani je zgodovinska preiskava o maja marsikaterje od davnega skrbno gojene cerkvene tradicije, na drugi pa je prirodoznanstvo našlo temeljne zakone fizike, kemije in biologije in z njimi posvetilo v bistvo veličastne vesoljnosti ter obenem zopet v prirodo nazaj postavilo človeka, ki si je bil domišljal, da stoji kakor polbog nad njim. Novodobna prirodoslovna reformacija znači v kulturni zgodovini človeštva najpoglavitnejši moment. Rešila je človeštvo zmot, ki so ga spremvaljale od njegove otroške dobe naprej, in so se ga končno polastile, da so tisočletja gospodovale nad njim in ga vkovale v duševno, politično in gmočno robstvo. Prirodoslovni dokazi so dostikrali mnogo bolj prepričevalni, kakor dokazi zgodovinskih listin; saj se prirodoslovje naslanja le na eno, in sicer živo pričo, na prirodo samo. Kdor se hoče poučiti — posezi vanjo, in ona mu odgovori z jasno argumentacijo. Narekajo mu živali, rastline in kamni zgodovino vseobčega razvoja, in ta nauk je temelj novodobni znanosti o prirodi.

Ves preobrat v nje najtežavnejši stroki, v biologiji, v znanstvu o živih bitjih, ki bivajo na zemlji, pa je sproščil eden, skrbno prevardarajoč mož — Darwin. Toda kaj bi bil Darwin, da ni nanj pokazal Haeckel? Darwina sta zadrževala previdnost in skromnost, Haeckla pa so mladenska navdušenost, obširno znanje in ženialno razumevanje dali moč, da je že dvignil in svetu pokazal dragoceni zeklad Darwinovega tolmačenja prirode. Haeckel je imel tudi pogum neustrašeno in z zgovorno besedo izvajati posledice novega nauka. Haeckel je pravzaprav uveljavil Darwina,

on je bistveno pripomogel, da je nauk o splošnem razvoju končno zmagal in strl tisočletno praznovanje. Haeckel sam je doživel to zmago, in čeprav je stopil v osmo desetletje svojega življenja, še vedno žari v njem mladenski ogenj, še vedno s čilo energijo zastopa nauk, ki je strl spone klerikalstva, še vedno z neomajnim jasnim prepričanjem razkriva zmote, zavijanja, zvijačnosti laži, in vsa druga kalna sredstva, ki jih uporablja ultramontanstvo, koje se je s tisočletnimi koreninami zajedlo v človeštvo in sme v marsičem računati na pomoč posvetnih državnih mogotov.

To je povod, da klerikalizem nikoga tako ne črti kakor Haeckla. In odkar je pred letom dni ob prilikah Haecklove sedemdesetletnice nekdo izmed naših prirodoslovcov podal slovenski javnosti kratko sliko o svetovnem učenjaku, zadirajo se naši klerikalci prav pogostoma vanj. Pa ne da bi resne probleme Haecklovih naukov zavračali z resnim in resnicljubnim dokazovanjem — zato nimajo potrebnega znanja. Od kodi neki bi ga imeli? Skončali so gimnazijo z maturo večinoma pa brez nje, in absoluirali lemenat, to je srednjeevropski učni zavod, kjer se bododi »gospodje« uče poleg cerkvenih formalij zlasti, kako je treba postopati, da se obdrži v njih oblasti nevedno ljudstvo. Sicer pravijo, da je vsa proračna delo neskončno popolnega božanstva, in da vsa slavi svojega Stvarnika; toda baviti se ne marajo z deli božje volje, ne marajo zasledovati in občudovati ideje božanstva, proučavajoč ustroj in življenje rastlin in živali. O letih imajo povsem neučne pojme. Nekatere živali, n. pr. opice črtijo kot prave spake; gojijo jih le v prenešenem pomenu besede. V boju zoper novodobno znanstvo dokazujo svojo onemoglost z nizkotnim sredstvi, ki so njih orožje: zasmehovanje, bagateliziranje, zavijanje, podtikanje in pačenje.

Premetni far pa, ki je napisal omenjeno notico, je o tem razlikoval

V Haeckovi domovini so razboritejši zastopniki ultramontanstva, to so jezuiti, isprevideli, da s takimi sredstvi ne ustavijo prodiranja novih, cerkvi nasprotujodi naukov. Zatorej so fronto zasuknili in iznenada proglasili, da je nauk o razvoju pravzaprav v soglasju s cerkvijo, in da sta Darwinovo teorijo o descendenci že davno učila cerkvena očeta sv. Avguština in sv. Tomaža. Sveda je bilo treba znanstveni nauk v ta namen pretvoriti in popačiti.

Slovenskim klerikalcem pa še nadalje služi staro orožje. Nedavno smo v »Slovenca« strmeč čitali iz Haecklove knjige iztrgan stavek, pravzaprav le polovicu stavka, ki se je čitala kakor nekakšna kspitulacija Haeckla nasproti jezuitu Wasmannu; kdor pa je podlegal original, je čital tudi drugo polovicu, ki jo je blagoslovil brezvestne zamolčal, ker mu ni bila pošeči, kakor tudi naslednji stavki ne.

Prejšnji teden je isti resnicljubni list priobčil tole kratko, pa vendar s pristno klerikalno hudobijo sestavljeni notico: »Slovenči fizijolog Verworn, drugače Haecklov pristaš, piše: Materijališki (sic!) poskus ustvariti naravoslovno svetovno naziranje se je za vedno ponesrečil...«

Cemu je blagoslovljena hudoča vlastnik v to notico Haeckla? Pač zato, da v čitalcu vzbudi vtis, da je Haeckel — materialist. Cerkveni krog pa materialiste silkojo radi za grozne, zaničevanje vredne ljudi, ki jim je čudno uživanje glavni ali celo edini smoter v življenju. Ta definicija pa velja za trebušate duhovnike, ki zbirajo in grabijo denar, da pasejo brezmejno svoj život; svoje »dobro ljudstvo« pa tolažijo, naj dela »za plačilo onkraj groba«. V lemenatu se seveda ne ukvarjajo toliko s podrobnostmi, da bi ločili, kakor je običajno, teoretički ali filozofski, in pa praktički ali etički materializem.

Premetni far pa, ki je napisal omenjeno notico, je o tem razlikoval

nju menda vendar le nekaj vedel. Kajti v Verwornovi brošuri se glasi celotni izrek takole: »Der philosophische Materialismus hat seine Rolle ausgespielt. Dieser Versuch einer naturwissenschaftlichen Weltanschauung ist für immer misslungen. Menda se ne motimo, če tridimo, da je prvega izmed obenh stavkov namenoma izpustil.«

Sicer pa Haeckel tudi filozofskemu materializmu ni bil nikdar pristaš. Njegova v več kot 100.000 izvodih razširjena knjiga »Die Weltätsel« (stanje 1 K. 20 v) ima v naslovu pristavek »gemeinverständliche Studien über monistische Philosophie« in na strani 14 naravnost pravi »zur Vermeidung aller Missverständnisse« tole: »Unser reiner Monismus ist weder mit dem theoretischen Materialismus identisch, welcher den Geist leugnet und die Welt in eine Summe von toten Atomen auflöst, noch mit dem theoretischen Spiritualismus...« Ali mar more »Slovenčev« hudočni far trditi, da je Haeckel praktički materialist, ali da je bil Darwin tak, ali da so naravoslovci, učenci obenh strov, taki?

Že pred 30 leti je Haeckel sam označil v svoji »Selbstfunkgeschichte« na str. 33 etički materializem s temi besedami: »Etički materializem v praksi življenja ne zasleduje drugega smotra nega kolikor moč premeteno čutno uživanje. On blodi v žalostni misli, da more čutno uživanje dati človeku pravo zadovoljstvo, in ker tega v nobeni obliki čutnega veselja ne najde, pada kopreč iz ene oblike v drugo. Globoka istina, da prava vrednost življenja ni v materialnem uživanju, nego v ravnom činu, da prava sreča ni v znakih vnanje sreča nego v čednostnem življenju, vsa ta istina je etičkemu materializmu neznana. Zatorej tega tudi ne najdemo pri takih prirodoslovcih in filozofih, ki jih je najvišji užitek duševni užitki, taki?«

Celo obrečno pokrajino ob Ohotskem morju so vojaške oblasti prepustile Japoncem, ker se je pokazalo, da bi bilo nemogoče, nabrežje braniti. Japonci pripravljajo v zalivu Kastries prostor za 30.000 mož in 72 topov, da zasedejo spodnjo pokrajino A murja. Baje Japonci sestavljajo in oborožujejo o s m o a r m a d o , da okupirajo Sahalin in Amur.

Japonske izgube na morju.

Iz Tokija razglašajo statistiko o japonskih izgubah na morju v teku cele vojne. Po tem izkazu bi bili imeli Japonci samo 2008 mrtvih in 1665 ranjenih.

Iz severne Koreje.

V severni Koreji so vojne operacije nemogoče, ker je vsa pokrajina pod vodo. Vse ruske mostove na čolnih je baje voda odnesla.

gem koncu vrta je sedel brdat človek. Čital je iz nemškega dnevnika in včasih je nabral čelo v učene gube. Pri taki priliki se je pomaknil zlat nanosnik nekoliko nižje dol in polsmešne poteze so se začrtale po obrazu.

Nasproti jima je prišla natakratrica v rožnati obleki. Obraz je imela bleđ, krog ust ostre poteze in oči zelo utrujene. Pozdravila je dostojno in vprašala po zahtevah s polboješčim glasom.

Franca je dala kobuk z glave in sedla k Milanu. Ni je videl razloga, že tako dolgo in njen glavica se mu je silno omilila. Njen obrazek je bil popolnoma droben, njene oči svetle in vdane ter kodri po sencih in na čelu so bil, videti tako boječi in nedolžni.

Pobožala je njegovo roko in mu poglejala v oči.

»Ti, tako težke ure mi napravljaj!«

On je hotel vse izbrisati iz njenega sreca, kar je napadno umela in in ji je pripravljalo žalost. Vse je hotel doseči na primeren in njej ljub način.

»Ti ne smeš biti žalostna zavo-

LISTEK.

Sestanek.

Spisal Roman Romanov.

(Konec.)

Franica je imela že polno roko rož in hotela jih je nesti na grob svojih staršev. Šel je ž njo in je videl, kako postaja vedno tišja in tišja. Tudi sam je obmolknil in ni mu bilo dobro, ko je spoznal, da je že minilo njeni odkrito in otročje veselje: samo za trenotek je prišla radost, samo za trenotek iz tistih davnih polpolzabljenih dni, ko je prihajal k nji vsak dan, se je povrnil čez toliko dni in toliko mesecev in vse je zoper minilo... .

Ko je videla Franica grob svoje matere ves zaražen z visoko travo, se je jokala. Pokleknila je k ruši in je pulila travo ter je položila k želenemu križu šopek iz lepih poljskih rož. Hotel je napraviti korak naprej po poti mimo groba, ali ni mu pustila.

»Glej, tukaj pod potom spi pokopana moja mama in je prišlo tako, da so premaknili rušo in spomenik sem k strani. Milan, ti ne smeš hoditi na grobu moje mame.«

Oklenila se ga je in je jokala na njegovih prsih. Prišlo ji je pred oči, kako hodijo ljudje po krsti njene mame, kako stopajo hladni in mrzli in bilo jih je, ko da ne bi imela njena uboga mama niti v grobu miru...

Milan jo je tolažil in sedla sta na bližnjo klop, ki je stala pod ci-presami sosednjega groba.

Solnce se je bilo že dvignilo visoko nad gore in gorki žarki so bili različni vsepovsod. Sence vrh žalujk in nagrobnih cipres ter spomenikov so stale popolnoma mirno in kakor v polnočnih sanjah; tako je bil razlit veliki mir nad vsem pokopališčem.

Tedaj se je vzbudilo zoper v njegovem srcu, vstalo je tiko in ga spomnilo nahako. Bila je misel, da se razideta zoper, da se ne bosta videti toliko dni in toliko mesecev in njena podoba v njegovem srcu bo pričela temnevati; samo nejasne scene bodo plavale, vse bo negotovo in zavito v meglo. In bal se je, da bi jo nehal ljubiti, da bi napravil prazne in nične vse lepe besede, da bi obrnil svoje korake sredi te ljube poti in se vrnil v tiste polpozabljeni blodnje.

Hotel ji je to razložiti zavoljo tega, ker je uvidel, da se morata

večkrat sniti — vsaj drugi mesec. Tako ji bo vse lepo jasno in gotovo bo ugodila njegovim besedam. In vse ta lepa ljubezen bo trda in neomajna, ker se bosta videla in bodo spomini sveži in jasni.

Tedaj se je sklonil k njej in ji pogledal naravnost v oči:

»Franica, ljubim te in bojim se strašno, da te ne bi več ljubil... Ko te tako dolgo ne vidim, se mi včasih zdi — samo zdi se mi in je strašno!

Lica so ji v tistem trenotku poblejela, ustnice so zatrepetale in oči so se začudile. Zakrila si je z rokami obraz in njemu je bilo jasno: ni ga rázumela. Sedela je tako, roke na licu in žalostno je bilo v njenem srcu. Strašen je bil stavek, v katerem je povedal, da se boji, da je ne bi več ljubil. Zdelo se jih je, da že on čuti, kako prihaja konec, zdelo, da je že več ne ljubi. Na ta način se ji je dozdevala popolnoma jasna hladnost v nekaterih njegovih pismih.

Milan ji je razlagal, kako je pač misil in kako čuti: samo dozdeva se mu, a že se boji, ker mu je ona vse na svetu... Tako ji je govoril, a žalost in greinke slutnje niso hotele in listje je bilo zaprašeno in umazano.

obraza in njeni drobni prstki so bili vsi mokri od solz. Spoznal je, da ne doseže na ta način ničesar in napoled se mu je smilila. Muči jo z mislimi, ki jih ona ne zapopade s svojim boječim srcem, ko mu je lahko vse doseči na lep in nje ljub način.

V svoji roki je držal njenino malo desnico z mokrimi prstki in božal jih je je in poljubjal — te njene ljubke mokre prstke. Tolažil jo je z lepimi besedami in polagoma je odpravil grenke sumnje iz njenega srca.

Vstala sta in se odpravila v mesto.

Nebo so bili obdali temno sivi oblaki in zakrili sonce. Pribajali so issa gor na jugu posamezno in počasi ter se stiskali drug k drugemu. Vstala je bila precej močna sapa in gozd v bližini je šumel z velikim in glasnim šumom. Žito po poljih je valovalo in mak je globoko sklanjal svoj rdeči cvet. Bilo je, kakor bi se bližala nevihta.

Vstopila sta na gostilniški vrt. Po vrhovih kostanjev, ki so stali v lepem redu in zelo resni, je žumelo s prikritim šumom. Spodnje veje so bile popolnoma mirne in listje je bilo zaprašeno in umazano.

Pri okrogli mini daleč na dru-

jeziku ni nobene zaprake. — S tem se je torej ugodilo iskreni želji idrijskega prebivalstva, da je idrijska mestna realka postal popoln zavod, saj je le-ta v prvi vrsti namenjena sinovom revnih rudarjev, ki bi vzprido slabemu svojemu gmotnemu stanju ne mogli dati sinov v šole izven doma. Gotovo pa je popolnenje idrijske realke tudi presejšnja pridobitev za ves slovenski narod, ker je to odini tak zavod na Slovenskem v davnih rokah. Če je bil že sedaj obisk tega zavoda povoljen, upamo, da bo sedaj, ko se je razširil v višjo realko, temvečji, tako iz domačega okraja, kakor iz drugih slovenskih pokrajij. Želeli bi si, da se upeljeta na idrijski realki kot neobvezna predmeta latinščina in stenografija. Prvi predmet radi tega, ker si more po naredbi neštejnega ministrstva iz lanskega leta pridobiti abiturijent realke, če napravi izpit iz latinščine, iste pogoje za vstop na vseučilišča, kakor jih ima gimnazije, drugi predmet pa je v današnjem praktičnem življenju velike važnosti. Novemu zavodu idrijskemu pa: resti, cveti, prcvit!

— **Zupnik Mažir**, o čigarskih ljubavnih sferah, ki so prišle celo pred sodišče, smo obširno poročali lansko leto, je nenadoma izginil in zapustil svojo župnijo. Nekdo ne ve, kam je odšel, in celo škofski ordinarij zman poizveduje, kam ga je zanesel veter. Kdo ve, ako ne glava kje v kakem skritem zatišju skoti stare ljubezni?

— **Sankcijoniran sklep štajerskega dež. zabora.** Cesar je sankcijoniral sklep štajerskega dež. zabora z dne 6. maja 1899, s katerim se uvršča okrajna cesta II razreda, ki vodi z železniške postaje Rečica na Paki po gornje-gradekem okraju na kranjsko mejo na Črniču, med okrajne ceste I. razreda.

— **Pogreb dr. Kreka** bo v nedeljo ob enajstih dopoldne z južnega kolodvora, in ne, kakor je pomotoma poročala »Lainischer Zeitung« že v soboto.

— „**Slovenske Matice**“ predsedništvo prosi odbornike in člane društva, da se v prav mnogobrojnom številu udeleže pogreba ustanovnika in bivšega odbornika društva, pokojnega dr. kr. dvornega svetnika dr. Gregorja Kreka. Pogreb se bude vršil v nedeljo ob enajstih dopoldne z južnega kolodvora na pokopališče k Sv. Krištofu.

— **Odbor ljubljanskega Sokola** opozarja ljubljanske Sokole na poziv v današnji številki našega lista glede izleta na Jesenice.

— **Pevsko društvo Slavec** se udeleži slavnosti v Gornjem gradu dne 6. avgusta t. l. po deputaciji.

— **Matica Hrvatska** je izdala o zadnjem svojem občnem zboru po stenografijskih sestavljeni zapisnik, ki ga razpošilja sedaj svojim članom. Kako znano, je prišlo na tem občnem zboru do burnih prizrov med večino in manjšino, ki jo vedinoma predstavljajo mlajši na prednjem pisatelji.

— **Zloraba ali nevednost?** Danes nam došlo »Hrvatsko Pravo« piše, da se je na več kraji na Kranjskem pojavila bolezni, ki so jo proglašili zdravnikti za nezdravljivo in ki je bilo po splošnem nomeniu enaka koleri. Smrt baje nastopi najkasneje v 12 urah. Neki župnik na Kočevskem Banthelré (?) je bil poklican k nekemu 20letnemu mladenci. Ko ga je spovedoval, se je jel drugi mladenci, ki je prišel ponj, zvijati od bolezni v želodcu in črevah in je na mestu umrl. — Te bajke pripoveduje »Hrvatsko Pravo« z vso resnostjo, dasi ve ali bi vsaj moral vedeti, da so od kraja do konca iz- i jene. Ako bi se bil prigodil najmanjši sluški, sličen koleri, bi se bilo to, o tem naj bo »Hrvatsko Pravo« prepričano, takoj uradno razglasilo in bi se uvedle vse varnostne odzadbe, ki so potrebne vzprido takih nevarnih bolezni. V novomeškem okraju je bila pred meseci neka natezliva bolezen »miličarija«, kipa ni nezdravljiva in tudi ni slična koleri. A tudi ta bolezen je že zdavn ugasnila, o čemer bi cenjeno »Hrvatsko Pravo« prav lahko vedelo, saj so o tem dovolj pisali slovenski listi. Ako ureduščišči tega ni vedelo, je bilo premalo poučeno in bi vsled tega moralno biti oprezno. Ako mu je pa bila stvar znana, a je vkljub temu priobčilo vest o koleri, ki bi lahko zanato oškodovala Kranjsko, kar mora sedaj hiti na stotine ljudi na letovišča, bi morali to postopanje im-

novati zlobno in brezvestno. Torej prosimo v bodoče malo več previdnost!

— **Tukajenji hranilni in posojilni konzorcij I. splošnega uradniškega društva Avstro-Ogrske** ima v soboto, 5 avgusta 1905 ob 8 uri zvečer v prostorih I. ljubljanskega uradniškega gospodarskega društva (obel Vegove ulice — Kongresni trg) izvenredni občni zbor, kojemu bode predmet zasljužna razprava o zgradbi uradniškega doma v Ljubljani. Da bode ta izvenredni občni zbor sklepšen, treba je navzočih 30 članov, in se leti naprošajo, da se vzprido eminenčne važnosti te točke dnevnega reda občnega zabora kar najstevišča udeleža.

— **Gledje nedeljske veselice pri Plankarju** smo prejeli dvoje pojasnil, v katerih se nas obvešča, da dotedne veselice niso predlagani neki pleskarji, marše podružnice avstr. pleskarjev in sor. strok, ki je internacionálna. Ker je to društvo internacionálno, vsled tega se je na vselečo vabilo tudi nemško. — Radovedni smo, koliko Nemco je prišlo na veselico na to nemško vabilo in sko to malo številce, na čigarski podporo se je zanašalo društvo, od teheta stotine Slovencev, ki bi lahko izostali od veselice. Sicer je pa to stvar društva, akči misli na ta način sebi koristiti, da se ravna v slovenski Ljubljani po strogu »mednarodniču načelih«.

— **Ali je res Kaltenfeld — Mrzlo polje?** Imeli smo velike vaje med Postojno-Razdrtim in Šent Petrom. Nekega dne dobi naša brigada ukaz, maršrati proti jugo-zapadu, proti Nanosu. Naš domači polk je bil na desnem krilu in poltnik pošilje za »pobočno« stražo nadporočnika M. v smeri »Kaltenfelda«. Ta, akoravno imajoč kartu v rokah, je bil v gostem grmovju v isti okoli zgrešil pravo pot. Pridre mu k sredici kmet okoličan nasproti, pa ga vpraša: »Slišite Vi, kje je tukaj blizu vas Mrzlo polje?« Kmet se časniku spodobno odkrije in malo nasmehnivi se, reče: »Ja — gospod, te vasi pa tukaj nikjer ni!« Nadporočnik nato: »Kako je to; sicer je tukaj na karti pisano: »Kaltenfeld«, in to se pravi po kranjsku: »Mrzlo polje?« »O ne gospod, tista vas se imenuje: »Študéno« — so pojele — Qui bene distinguit, bene docet. Vide »Slovenski Narod« članek: »Krajevna imena!«

— **Velika ljudska veselica**, ki jo priredi prestovoljno gospodino društvo v Gor. Logatu dne 13 avgusta t. l. v parku g. kneza Vojvodinegradiča, bode, kakor že sedaj kažejo priprave in splošno zanimanje občinstva, ena najimpozantnejših v tukajšnjem okraju. Prostor, kjer se vrši veselica, je zelo obsežen in prizaven ter najlepši v parku. Sredi parka se bode nahejalo plesišče, poleg njega bude razveseljevala občinstvo in vabilo k plesu godba c. k. pešpolke št. 27. Okrog plesišča postavljen bude med drevjem sedem krasnih paviljonov, v katerih bodo stregle občinstvu vrle logaške dame v različnih slovenskih narodnih noščah. Dame so se z največjim veseljem in prijaznostjo odzvale vabilu k sodelovanju, da se z njih požrtvovalnostjo doseže tim impozantnejši uspeh. Društvo si je zadalo mnogo stroškov, ker je prevezelo vso oskrbo v svojo režijo in da bode občinstvu postreglo z izvrstno pijačo in dobrim jedilom. Za razveseljevanje in zabavo občinstva bude skrbel poseben odsek, ki bude skrbel za različna razvedrilna, katere obrani kot veliko tajnost. Vabilo na sl. občinstvo razposila se bodo v kratekem po celi Notranjski in se že sedaj naprosijo bratška gasilna društva, da jih na vidna mesta prilepe. Na požarne brambe bodo razpošiljala se posebna vabilna. Ker je čistič dobidek namenjen v pličko nove brizgalne, je želeti, da prihitite vas gasilna društva in pa zavedno notranjsko občinstvo »Na pomoč!«

— **Ustanovitev čipkarske šole v Žireh** je dovolj deželna vladna kranjska na prošnjo ondotnega županstva in sicer se otvorí še letosno jesen. S tem se bo ta obrt, ki je v tako lepem razvoju v Idriji in okolici, tudi v žirovski dolini povzdignila in gotovo donašala prebivalstvu lepih dohodkov.

— **Otrok se zadavil.** Dne 1. avgusta proti večeru je naložil bajar Pavle Voskar v Zgor. Tuhišču pri svojem kozolcu voz žita, katerega je odpeljal domov z dvema krvami. Za vozom sta šli njegovi dve 6 in 8 let starci hčerkki. Mlađa Ivana se je igrala z neko pri lestvi privedano v vrh. Napravila je rančko in si jo dala za vrat; ker pa je šla preveč na desno od voza, se je spod taknila ob neko čepljivo drevesu ter padla in se zadavila. Staršča hčerkka Frančka, ki je vse to videla, je naglo poročala o tem pred vozom idočemu očetu. Ta je pobral neza-

vestnega otroka in mu odrgnil vrlico — a bilo je prepozno — kajti deklica mu je v naročju umrla.

— **Uboj.** 25. m. m. sta se prišela prstevavati v neki gostilni pri Fortuni, sedaj okraj Radoljica hlapec Jakob Srna in kovač Jožef Učar. Ko sta prišla na cesto, je udaril Srna Učarja z rovinco, da se je zgrudil in ko je hotel ta vstatiti, mu je zamahnil preko glave, da je nosavesten obležal in drugi dan umrl. Srna je sprva zbežal, pozneje se je pa sam javil orožništvu.

— **Ljudsko predavanje v Št. Vidu nad Vipavo** priredil fer. akad. društvo »Prosveta« pod okriljem tamošnjega brašnega društva »Sloga«. Predavanje se vrši 6. in 13. t. m., obakrat ob 1/2. uri popoldne, in sicer v gostilni »Pri Rudolfu«.

— **Beračev konec.** V ponedeljek je povozi v Celju neki hlapec 92letnega berasa Martina Pavaleja iz Šent Jurja ob južni železnici. Težka kolesa so mu šla čez prsi in levo roko, katero so mu dvakrat zlomile. Še ta dan je umrl.

— **Huda mladina.** Trgovski vajenec Henrik Sunko in 13letni Richard Mesarič iz Maribora sta si že dlje časa buda sovražniki. V torek je pa prikelo po vrhovca. Na nekem dvorišču je vrgel Sunko Mesariča na tla in ga davil, Mesarič je pa zgrabil za nož in ga zasadil na sprotniku v hrbot. Rana je težka, a ne smrtna.

— **Brzovlak ga je zdrobil.**

Včeraj ponoči je blizu mariborskoga kolodvora brzovlak povozi 36letnega oženjenega Franza Kroisa. Glavo mu je popolnoma odtrgal od telesa, levo nogo zmečkal in zlomil desno. Vlek je tiral glavo nešrečnega kakih 60 m daleč, dočim so se posavezni kosi messa držali lokomotive. Krois je bil kamenotiskar pri okrožnem sodišču v Mariboru in nekajkrat siboumen. Pred krstkom se je hotel obesiti. Zdenko je živel v kregu in prepiru in je šel na brž sam v smrt.

— **V Muri utonil.** V Kalsdorfu pri Gradiču je utonil v Muri knjigovodja Vincenc Jeniček. Padel je takoj pri vstopu v vodo v nesvest, nakar so ga valovi potegnili s seboj, da ga dva pričujoča gospoda nista mogla rešiti na noten način.

— **Člani slovenskega gledališča ljubljanskega** bodo izvajali v nedeljo pri Sv. Ivanu v Trstu dramatični in pevski spored, ki bo obsegal med drugim dve šaljive igri in sicer »Kdor se poslednji smeje« in »Medved«, v katerih igrah imata glavni vlogi gospod Danilo in gospa Danilova.

— **Z občestnega zida je padel.** v Trstu delavec Ivan Gorivec v globoko tako nesrečno, da si je ubil črepino. Umirajočega so prenesli v bolničko.

— **Solinčarica** je zadebla v Trstu 52letnega prenašalca blaga Antona Fantina, da se je onesvesčen zgrudil in se pri tem znatno poškodoval na glavi.

— **V prepri se je zapletel** v Trstu 43 letni natakar Peter Blazevič iz Zdra s štirimi neznanimi. Pri tem ga je nekdo izmed teh tako udaril z neko svetliko čez glavo, da mu je prizadel težko rano.

— **Po dveh letih najdeno truplo.** Pred dvemi leti je v Marzanski v Istri nenačoma izginil neki posetnik. Vsled tega so neki zakonski par, ki je bil z izginulim v solodu, za prli, a ker ni bilo dokazov, da ga je ta umoril, so izpustili zakonska. Zdaj so pa našli v neki globoki jami ostanke ponesrečenca; glava je bila popolnoma odtrgana od telesa. Ker sta zakonska še vedno na sumu, da sta izvršila humor, so ju zaprli znova in uveli novo preiskavo.

— **Vročina v Dalmaciji.** Iz Zadra se nam piše: Že dobra dva meseca vlaža po vsej Dalmaciji neznašna vročina. Iz različnih krajev se čuje in čita o posledicah vročine. Ker ni že precej časa padel dež, koji bi zrak ohladil, je postala vročina že tako neznašna, da ni človek niti v zračnih in obširnih prostorih pred njo varen. Justična palata v Zadru je povsem moderno zgrajena ima visoke in prostrane sobe, zavarovane z vsemi mogočimi pripravami proti ubijajočim žarkom pokojega sonca, ali vkljub temu vlaža v istih dan za dnevom 25° R topilte v največji senci. Danes je bil najbolj vroč dan v tem letu in je vročina zahtevala svoje žrtve. Okrajnemu sodišču dodeljeni pisarniški pomočnik, nadpolen in marljiv mladenič, je prišel tožiti že ob 11. uri dopoldne, da mu ni vse prav radi grozne vročine, a zdržal je vendar do opoldne. Prišči domov se je zgrudil in zdihnil svojo dušo. Bil je Srb, in blaga duša!

Sporočil bi Vam še druge zanimive stvari, a ne vem, ako bi vam ugašale. Tako se vrše po vsej delnični občini in se zadavila. Staršča Frančka, ki je vse to videla, je naglo poročala o tem pred vozom idočemu očetu. Ta je pobral neza-

vitvi in imenujejo se za to mesto Nardelli, Tončić in Pitner. G-n.

— **Ponesrečena goljufija.** Dne 26. pr. m. je prišel v delikatesno trgovino g. Buzzolinija v Špitalskih ulicah neznan človek, si izbral več blaga in si dal za to napraviti proračun, češ, da mora najprvo doma pokazati, koliko blago stane in šele potem bo prišel ponje ter je tudi takoj plačal. G. Buzzolini mu je nato res napravil račun, na katerem je bila natisnjena njegova tvrdka. Tuje je s tem odšel in se ni več povrnil. Navedeno je potem pisavo, razen tvekinje napisa z neko kemikalijo izbrisal in na ta račun v Buzzolinijevem imenu pisal trgovca s papirjem g. Igliču, da naj dotiščniku, ki prineseta list, da toliko knjig, kolikor si jih boste izbrali, češ, boste že on (Buzzolini) plačali. Tuje so pri Igliču postregli z vsem, kar je hotel, toda izbral si je le nekaj boljših molitvenikov. Stvar se je pa slednjemu gosp. Igliču zdelo le sumljiva in se šel osebno prepričati k Buzzoliniju o istnosti pisma, kjer je izvedel kako in kaj je z zadevo. Med tem je pa tuje najbrže vohal, kaj se mu za hrbotom godi in jo je odkuril, še predno je prišel g. Iglič načaj. Navedeno je okoli 40 let star, sredje, bolj močna postava, črno obleden, nosi črn klobuk s širokimi okraji in govori nemško v laškem narečju. Podoben je kakemu polirju. Ta račun je izpostavljen v oknu osrednje policijske stražnice na »Policijskih oglašiščih«.

— **Ogenj.** Včeraj okoli polu 6 ure popoldne je naznani čuvaj na Gradu s strehom, da gori hiša Franca Usnika na Karloški zemlji št. 31. Na tice mesta je prišel pod načelstvom g. Ludovika Štricla, oddelek gasilnega in reševalnega društva, ki je ogenj v kratkem pogasil. Ogenj so zanetili najbrže trije, Usnikovi otroci, v starosti dveh do 7 let, ki so se sami igrali v mrvi v podstrešju. Ko je začelo goreti, so otročiči klicali na pomoč, katero je oče res rešil. Ko je reševal 4-etočno hčerklo Ano, ki je bila že opečena, se je tudi sam operkel na glavi in desni roki. Hčerklo, kakor tudi Usnika so prepeljali v delno bolnišnico. Usnik ima 800 do 1000 K škodo in je bil zavarovan pri zavarovalnici »Forcier« za 8000 K.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj je šlo v Beljak 14 v Šibenik, iz Westfalske 2 Hrvatske, iz Kočevja jih je pa prišlo 30

— **Posredovalnica za službe** zadržuje gostilničarjev in kavarnejev v Ljubljani, ki je pričela svoje delovanje za svoje člane, je v preteklem mesecu poslovala v 14 služljih ugodno. Sedaj dobre službu po ugodnih pogojih: 2 markerje za kavarne, 2 natakarje, 6 sposobnih natakarjev, 2 podnatakarje in 2 služkinje za kuhanje. Vstop takoj ali tekmo. Tudi se sprejemajo vajenci za gostilno in kavarno.

— **Hrvatske novice.** Razlika med hrvatskimi in slovenskimi duhovniki. Pri nas napada škof in njegovo glasilo lepo sokolsko idejo, zagrebški listi pa poročajo, da sta ravnokar pristopila »H. v. Sokol« za ustanovnika škofa Gugler in dr. Bošnjaković — Naseljevanje Židov. V Novo Gradiško je prišlo 80 Židov iz Rusije, ki so se bali baje pregnanja, najsrežje pa le — vojaške sukne. — Operni pevec — mestni glavar. Znani operni pevec zagrebškega gledališča, dr. Novosel, je postal glavar mesta Brod na Savi. — Madjarske šole na Hrvatskem. Lani se je ustavnilo v H

Listnica uredništva.

G. Ign. Mercina, posestnik v Zgor. Kašju. Potrjujemo Vam, da niste pisali članka o vseh razmerah in da sploh niste naš dopisnik.

Borzna poročila.

Ljubljanska

"Kreditna banka" v Ljubljani.

Uradni kurzi dnu. borze 3. avgusta 1905.

	Dinar	Blagec
4% majeva renta	100 ⁵⁵	100 ⁷⁵
4% srebrna renta	101 ¹⁵	101 ³⁵
4% avstr. kronska renta	100 ⁶⁰	100 ⁸⁰
4% zlata	119 ³⁵	119 ⁵⁵
4% ogrska kronska	96 ⁷⁵	96 ⁹⁵
4% zlata	116 ⁰⁵	116 ²⁵
4% posojilo dežele Kranjske	99 ⁵⁰	101 [—]
4% posojilo mesta Spiljet	100 ⁶⁰	101 ⁶⁰
4% Zadar	100 [—]	100 [—]
4% boh.-herc. žel. pos. 1902	101 [—]	102 [—]
4% češka, dež. banka k. o.	100 ²⁵	100 ⁷⁵
4% ž. e.	100 ²⁵	100 ⁸⁵
4% zast. pisma gal. d. hip. b.	100 ⁸⁰	101 ⁷⁵
4% pošt. kom. k. o.	106 ¹⁰	107 ¹⁰
4% zast. pisma Innerst hr.	100 ⁵⁰	101 ⁵⁰
4% dež. hr.	100 ²⁵	100 ⁶⁰
4% z. pis. ogr. hip. ban.	100 ⁰⁵	101 [—]
4% obi. ogr. lokalnih ž.	100 [—]	101 [—]
ležnje d. dr.	100 [—]	101 [—]
4% obi. češke ind. banke	100 ⁷⁵	101 ⁷⁵
4% prior. Trst-Poreč lok. žel.	99 ⁹⁰	—
4% prior. dol. žel.	99 ⁵⁰	100 [—]
3% juž. žel. kup. 1/1/	318 ⁸⁵	320 ⁸⁵
4% avst. pos. za žel. p. o.	101 ⁰⁵	102 [—]
Bratčke	141 ⁵⁰	142 ⁵⁰
Basiliška ardečka	26 [—]	27 ²⁰
Kreditne	476 [—]	483 [—]
Inomostne	78 [—]	83 [—]
Krakovske	88 ²⁵	94 ²⁵
Ljubljanske	66 [—]	70 [—]
Avst. rud. križa	54 ⁷⁵	55 ⁷⁵
Ogr.	24 ²⁵	36 ²⁵
Rudolfove	61 ⁵⁰	65 ⁵⁰
Saleburške	73 [—]	77 [—]
Dunajske kom.	155 ⁵⁰	156 [—]
Delnice	88 ⁵⁰	89 ⁵⁰
Južne železnice	671 ⁷⁵	672 ⁷⁵
Državne železnice	1632 [—]	1642 [—]
Avtro-ogrsko bančne delnice	665 [—]	666 [—]
Avtro. kreditne banke	781 [—]	782 [—]
Ogrske	246 [—]	247 [—]
Zivnostenske	657 [—]	661 [—]
Premogokov v Mostu (Brž)	528 ⁵⁰	529 ⁵⁰
Alpinske montane	2693 [—]	2703 [—]
Praške žel. in dr.	551 ²⁵	551 ⁷⁵
Rima-Murányi	283 [—]	285 [—]
Trbovlske prem. družbe	568 [—]	562 [—]
Avtro. orodne tovr. družbe	117 ²⁷	117 ⁴⁷
Češke sladkorne družbe	95 ⁵⁰	95 ⁷⁰
Valute	253 [—]	253 ⁷⁵
C. kr. sekiri	11 ³⁵	11 ³⁹
20 franki	19 ¹⁰	19 ¹³
20 marke	23 ⁴⁷	23 ⁵⁵
Sovereign	23 ⁹⁵	24 ⁰³
Marke	117 ²⁷	117 ⁴⁷
Laški bankovci	95 ⁵⁰	95 ⁷⁰
Rublji	253 [—]	253 ⁷⁵
Dolarji	4 ⁸⁴	5 [—]

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 4. avgusta 1905.

Termin.

Pšenica za oktober	za 100 kg. K	16 34
Pšenica	april 1906	100 " 16 82
Rž	oktober	100 " 13 12
Koruzna	maj 1906	100 " 12 90
Oves	oktober	100 " 11 94

Efektiv.

10—15 vin. vije.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 306-2, Srednji straeni tlak 738-0 mm.

Aug.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
3. 9. zv.	734 1	22 9	sl. jvzhod	jasno	
4. 7. zj.	735 7	17 7	sl. jvzhod	jasno	
2. pop.	734 4	32 1	sr. jvzhod	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura: 23.9°. Normala: 19.6°. — Padavina 0.3 mm.

Podpisanci javljajo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest o smrti njih iskreno ljubljene pastorce, svakinje odnosno tete, gospe

Zofije Pirker roj. Valenta

[posestnica]

ki je po dolgi, tako težki bolezni, previdena s svetotajstvji za umirajoče, dana 3. avgusta ob 3. uri dopoldne v 77. letu svoje dobe blaženo zaspala v Gospodu.

Pogreb bo v soboto dne 5. avgusta ob 5. uri popoldne od hiše žalostil v Slomškovih ulicah št. 6, na pokopališče k Sv. Krištofu.

Sveti zadušne maše darovala se bodo v župni cerkvi Sv. Petra.

Prosi se tihega sožalja, 2457

V Ljubljani, dne 8. avg. 1905.

Otilija, Marija, Zofija Valenta, nečakinja. — Ljudovit Valenta, bančni uradnik, pastorek. — Henrik Pirker, c. kr. profesor v p., svak. — Teodor Valenta, voditelj mestne nemške dežele Judske šole, nečak.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.

"Adonis Creme"

odstrani brez nevarnosti v kratkem času pege. Preprosto ravnanje. Gotov uspeh. Lomel 3 K. Samo pristno v zelenih lončkih pošilja, če se pošlje naprej K 3 — Schwanen-Apotheke, Frankfurt a/M. 135. 2261-6

Nato pa malo stanovanje se išče za novembrov termin.

Naslov pove upravnštvo "Slov. Naroda". 2445-1

Pri J. VODNIKU v Spod. Šiški
se odda takoj:

1 veliko stanovanje z balkonom in 2 mali stanovanji
Ravnoram se proda 2428-2

blagajna in steklena stena.

V službo se sprejme v vsem poslovanju Izvežban

koncipijent

oziora mlajši

notarski kandidat.

anton Šlamberger
2446-1 c. kr. notar v Kranju.

Pristni dobrí

brinjevec

se dobi pri 2332-4

L. SEBENIKU v Sp. Šiški.

Prof. dr. pl. Valenta

odpotuje do 10. septembra

in bo stanoval nato na voglu Dunajske ceste
in Frančiškanskih ulic štev. 12

2456-1 II. nadstropje.

Ernest Hammerschmidta nasledniki

MADILE, WUTSCHER & Ko.

trgovina železnin in kovin

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 6.

3496-6

Velika zaloga

poljedelskih strojev in orodja.

Lavra Krek naznanja v lastnem in v imenu svojih sinov dr. Bogomila Kreka, dvornega

in sodnega odvetnika na Dunaju, dr. Gojmira Kreka, c. kr. sodnega pristava pri najvišem sodnem in kasacijskem dvoru na Dunaju, svoje snehe Marjje Krek in svoje matere Marije Schilcher, dalje v imenu vseh drugih sorodnikov prežalostno vest o smrti svojega iskreno ljubljenega soproga, oziora očeta, tasta in zeta, prelagorodnega gospoda

ki je 2. avgusta ob 6. uri zjutraj po daljni bolezni, v starosti 65. let, v Gradeu mirno preminil.

Truplo dragega pokojnika se prepelje v Ljubljano, kjer bo v nedeljo, 6. t. m. ob 11. uri dopoldne na Južnem kolodvoru slovensko blagoslovljeno in nato položeno na pokopališču pri Sv. Krištofu k večnemu počitku v lastni grob.

Sveti zadušne maše se bodo služile v ponedeljek, dne 7. t. m. ob 10. uri dopoldne v cerkvi c. oo. frančiškanov v Ljubljani.

V GRADCU, 2. avgusta 1905.

Posebni mrtvaški listi se ne izdado.

2442

Generalni zastop v Ljubljani, tegar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodarskih ulicah štev. 12.

"SL